Usundiõpetuse olümpiaadi juhend 2016/2017 õppeaastaks

Üldine korraldus
Olümpiaadil võivad osaleda kõigi gümnaasiumide, kuid ka põhikoolide ja ning kutseõppeasutuste õpilased, kes on sündinud 1997. aastal või hiljem.
Olümpiaad koosneb kahest voorust. Esimese vooru ülesandeks on religiooniteemaline essee, mis tuleb saata korraldajatele hiljemalt **6. veebruariks 2017**.
Kümme paremat õpilast pääsevad teise vooru, mis toimub **17.-18. märtsil 2017** Tartus. Lõppvooru kolmele paremale on välja pandud diplomid ja temaatilised auhinnad, parimatele rakenduvad Tartu Ülikooli või Tallinna Ülikooli astumisel soodustingimused vastavalt ülikoolide vastuvõtueeskirjadele. Eraldi märgitakse ära ja auhinnatakse ka põhikooli astme paremad tööd. Olümpiaadi tulemused avaldatakse nimeliselt teaduskooli kodulehel **www.teaduskool.ut.ee**

Eelvoor
Olümpiaadi eelvoorus osalemiseks tuleb kirjutada essee, mille mahuks on 1000–1500 sõna. Kirjutajale on abiks essee teemale lisatud selgitus ja suunavad küsimused, millest lähtumine pole kohustuslik.

Esseede teemad:

1. **Ecclesia semper reformanda – kirik vajab alati reformimist**

2017. aastal tähistatakse luterliku kiriku 500. aastapäeva. Reformatio ehk reformatsioon tähistas keskaegses maailmas tagasipöördumist ühtse normi ja jumaliku korra juurde. Tänapäeval on reformatsiooni tähendus suunatud aga pigem tulevikku, lisandunud on uuenduste ühiskondlik mõõde, loobumine kivinenud dogmadest ja veel paljugi muud.

Millisena kõlab 16. sajandi luterliku reformatsiooni sõnum 21. sajandil? Millised on teie hinnangul need usulised ja meie ühiskondlikke väärtusi puudutavad normid, mille juurde võiksime tagasi pöörduda ja neid alal hoida ning millest võiksime või peaksime tulevikku vaatavalt loobuma?

2. **Kui sõjast tuntakse rõõmu, viib see hukatusse; kui võidust loodetakse kasu, viib see häbisse Sun Zi, Sun Bin „Sõja seadused“**

Sõja ja religiooni suhe on keeruline ning mitmepalgeline. Ajaloost võib leida näiteid, kuidas religioonidest on leitud alust nii patsifismiks kui ka vallutusretkedeks. On aga ka näiteid, kuidas religiooni põhimõtetele toetudes püütakse kujundada head ja harmoonilist sõdurit ja sõjaväge. Missugused on sõja ja religiooni kokkupuutepunktid? Kas nimetatud teema puhul on erinevate religioonide vahel olulisi erinevusi?

3. **Judaistide, kristlaste ja moslemite Jumal**

Judaismi, kristlust ja islami nimetatakse vahel ühise esiisa tõttu aabrahamlikeks religioonideks. Samas on iga religioon kujunenud erinevates tingimustes ja oludes ning neis on kujunenud omad eripärad ning tavad. Kas võib öelda, et need kolm religiooni austavad sama Jumalat? Kas me võime millegi põhjal arvata, et mõni religioon on Jumala mõistmisele lähemal kui teine?

4. **Imed – religiooni või teaduse pärisosa?**

Imedest räägitakse nii suurtes maailmareligioonides kui usu rahvalikes väljendusvormides. Näiteks 4. septembril 2016 kuulutati pühakuks Albaania päritolu katoliku nunn ema Teresa (1910 - 1997), kes oma elu pühendas India vaeste aitamisele. Pühakuks kuulutamise eeltingimuseks oli kaks imet, tema poole palvetades said väidetavalt terveks kaks lootusetut vähihaiget. Niisamuti käidi eesti ravitseja Vigala Sassi (Aleksander Heimtalu 1941-2015) juures oma hädadele leevendust otsimas. Mõned aravavad, et ime on usu keskne fenomen. Teiste jaoks on ime midagi marginaalset, mis sõltub meie arusaamast looduse ja vastava ajastu teadusese piiridest.
Ka imed eksisteerivad? Missuguseid nähtusi võib nimetada imedeks? Miks seotakse imesid tihtipeale religiooniga? Missugused argumendid kõnelevad imede vastu? Kuidas mõjutab religioon ja kuidas teadus meie arusaamu imedest?

Esseede hindamisel lähtutakse eelkõige teema lahtimõtestamise ja analüüsi oskusest, kuid arvestatakse ka teemakohaste allikate kasutamist, kriitilist mõtlemist ja vormi korrektsust. Esseele tuleb lisada isikuandmed (ees- ja perekonnanimi, kool ja klass, sünniaeg, isiklikud kontaktandmed: telefon, e-post).

Essee saata hiljemalt **6. veebruariks 2017** Liina Raudvassarile e-aadressil Raudvassarl@gmail.com
sealt saadetakse esseed anonüümselt edasi žüriile.

Žürii koosseis:

1. Roland Karo (TÜ usuteaduskonna teadur) – žürii esimees
2. Anne Kull (TÜ usuteaduskonna professor)
3. Ain Riistan (TÜ usuteaduskonna teadur)
4. Atko-Sulhan Remmel (TÜ usuteaduskonna teadur)
5. Priit Rohtmets (TÜ usuteaduskonna teadur)

Lõppvoor
Lõppvoor toimub **17. – 18. märtsil 2017** Tartus ja seal keskendutakse juba traditsiooniliselt maailma usundite tundmisele ja teemale Reformatsioon 500. Eelvooru kümne parema essee autoriga võetakse ühendust ja antakse neile teada lõppvooru toimumise täpne aeg ja koht.
Teise vooru ülesanded sisaldavad küsimusi ja ülesandeid eelmises lõigus nimetatud teemadel ning lühiesseed. Nendest teemadest ülevaate saamiseks soovitatakse tutvuda järgmise kirjandusega:

Jürgenstein, Toomas, Schihalejev, Olga «Usundimaailma suured küsimused» Koolibri 2011.
Halme, L, Parviola, J, Sjöblom, T, Vaaramo, R. «Usundid» «Müüdid, jumalad, tavad, Sümbolid» Koolibri 2010.
Patridge, C (toimetaja). «Maailma usundid» Eesti Entsüklopeediakirjastus, 2006. (lisalugemine)
Anne Kull „Martin Luther - südametunnistuse õpetaja“ (Eesti Ekspress 19. märts 2013)
http://ekspress.delfi.ee/areen/martin-luther-sudametunnistuse-opetaja?id=65817574
Urmas Petti „Martin Lutheri 95 teesi“ (Usuteaduslik ajakiri 11, lk 77-89)
http://usuteadus.ee/wordpress/wp-content/uploads/2000/06_UA_1_2000_Petti.pdf
Urmas Petti „Reformatsiooni tähendus tänapäeva kirikule“ (veebiajakiri Kirik ja teoloogia 26. oktoober 2012)
http://kjt.ee/2012/10/reformatsiooni-tahendus-tanapaeva-kirikule/
Martin Luther „Valitud tööd“ Ilmamaa 2012 (soovitav valida antud kogumikust üks või kaks teksti)

Samuti toimub teises voorus eelvooru essee kaitsmine. Autor esitab lühidalt oma eelvooru essee põhiseisukohad ja vastab žürii poolt esitatud küsimustele.
Täiendav info Liina Raudvassari e-posti aadressil: Raudvassarl@gmail.com